

فرا تحلیل پیرامون کاربرد مدل‌های تحلیل فضائی در سنجش مخاطرات شهری

علیرضا محمدی^۱؛ دانشیار جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

لطف اله ملکی؛ دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

قاسم فتحی، دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه محقق اردبیلی اردبیل، ایران.

پذیرش نهایی: ۱۴۰۱/۱۱/۲۱

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۱۱/۲۳

چکیده

مدل‌های تحلیل فضایی به ارائه الگو و راهکار واحدی برای حل مسائل مختلف حوزه مطالعه‌ای می‌پردازد. یکی از کاربردهای این مدل‌ها در سنجش مخاطرات شهری است. در سال‌های اخیر با وقوع بحران‌های مختلف در جوامع شهری، سیستم مدیریت شهری و طرح‌های توسعه‌ای در پی دسترسی به الگوهای پیشگیری و مقابله با این بحران‌ها هستند. هدف این پژوهش مرور ادبیات پیرامون کاربرد مدل‌های تحلیل فضائی در سنجش مخاطرات شهری به شیوه فرا تحلیل است. بنابراین این پژوهش با بررسی و جمع‌بندی مقالات خارجی انجام‌یافته (جامعه آماری پژوهش) در رابطه با این موضوع در پی شناسائی، تجزیه و تحلیل و جمع‌بندی راهکارهای پیشینه‌های مورد بررسی است. بحث جامعه آماری با چهار سنجه استاندارد تحلیل فضائی، شامل: توصیف و شناسائی پراکندگی مخاطرات، استدلال پراکندگی مخاطرات، درون‌یابی و برنامه‌ریزی فضائی صورت می‌گیرد. جامعه آماری پژوهش، تحقیقات و مقالات نمایه شده در پایگاه‌های علمی *Web of Science*، *Willey*، *Sciencedirect* در بازه سال ۲۰۰۰-۲۰۲۱ است که از بین ۹۹ مقاله، ۷۸ مقاله به شیوه غربال‌گری مطابق اهداف و شاخص‌های پژوهش انتخاب و مورد تحلیل قرار گرفته‌اند. تحلیل به دو صورت آمار توصیفی در نرم‌افزار *SPSS* و آمار استنباطی در نرم‌افزار جامع فرا تحلیل *CMA^۲* صورت گرفت. برای پاسخگویی به سوالات پژوهش که بدنبال چگونگی کاربرد هر یک از این چهار مولفه در پژوهش‌های گذشته است، محقق برای هر مولفه به سنجش اندازه اثر (شاخص اندازه اثر *r*)، سوءگیری انتشار تحقیقات (آماره‌های *I^۱* و *Q*)، ناهمگونی تحقیقات (آزمون رگرسیون ایگر، تعداد ناکامل بی‌خطر و اصلاح و برازش دووالت توئیدی) و متغیرهای تعدیل‌کننده در تحقیقات بررسی شده است. نتایج حاکی از آن است که در مجموع در مولفه توصیفات پراکندگی مخاطرات، اغلب تحقیقات در مدل‌های بکار برده شده خود نتوانسته‌اند توصیف عمومی ملموس و مناسبی را ارائه دهند، اما در مولفه‌های استدلال پراکندگی، درون‌یابی و برنامه‌ریزی فضایی مخاطرات شهری بنا به نمره میانگین اندازه اثر، مدل‌های کاربردی بکار برده شده در تحقیقات به طور نسبی توانسته‌اند با مدل کاربردی تحلیل فضایی در تحقیقاتشان توجیه مناسب و نتایج ملموسی ارائه بدهند.

واژه‌های کلیدی: فرا تحلیل، تحلیل فضایی، مخاطرات شهری، مدل تحلیل، *CMA^۲*.

مقدمه

توسعه پایدار شهری بطور جدی با موضوع مخاطرات طبیعی ناشی از توسعه فیزیکی شهر پیوند دارد بطوریکه توسعه فیزیکی شهر بدون در نظر گرفتن بستر طبیعی و مخاطرات ناشی از آن می‌تواند منجر به توسعه در مناطقی پر مخاطره و آسیب پذیری ساکنین و مراکز مسکونی گردد (بلادپس^۱، ۱۳۸۱؛ مختاری، ۱۳۷۹؛ زنگی آبادی و همکاران، ۱۳۸۵؛ امیری، ۱۳۸۹). مبتنی بر این واقعیت در برنامه ریزی های شهری و الگوهای توسعه فیزیکی شهر، توجه به مخاطرات و پی جویی بسترهای عاری از مخاطره در راستای کاهش آسیب پذیری جمعیت و مستحذات آتی امری ضروری است (متعمدی نیا، ۱۳۸۹). در الگوی فرانگر توسعه فیزیکی شهر تحلیل مخاطره، بخش کلیدی تجزیه و تحلیل و تبیین خطر پذیری گروه های انسانی ساکن و تاسیسات مستقر در آن شهر است (Irasema, ۲۰۰۲). عموماً چنین ارزیابی های مشتمل بر تهیه نقشه پایه و اولیه در فرم نقشه های موضوعی، مدل سازی و تحلیل فضایی، پیش بینی و آینده نگری می باشد که مبتنی بر ابزارهایی مانند مشاهدات و پیمایش میدانی، تکنیک های سنجش از دوری و بکارگیری سیستم اطلاعات مکان مبنای جغرافیایی است (Irasema, ۲۰۰۲؛ Thomas, ۲۰۰۴). هجستراند^۲ در تعریفی ساده و جامع تحلیل فضایی را کاربرد روش های کمی در مطالعه ی دقیق و عمیق الگوهای نقطه ای، خطی و مساحتی بر روی نقشه بیان کرد. بعدها روش های مدل سازی و ریاضیات هم به پردازش داده های جغرافیایی اضافه شد (Haggett, ۲۰۰۱). تحلیل فضایی داده ها می کوشد دانش نهفته در پراکندگی داده های جغرافیایی یعنی قوانین، نظام و الگوهای فضایی را کشف کند. مطالعه و معرفی نقشه مخاطرات زمینی به واسطه معرفی ابزارهای تحقیقاتی نوین مانند داده های جدید سنجش از دوری و مدل های تحلیلی نوین در سال های اخیر مورد توجه بسیاری از محققین در سطح جهانی قرار گرفته است که مرور نظامند این مطالعات می تواند به شناخت و کاربردهای روش های مختلف تحلیل فضایی در حوزه مخاطرات شهری کمک نماید.

در تحلیل فضائی در گام نخست به توصیف پراکندگی ها سپس به استدلال چگونگی توزیع آن پرداخته شده و بعد از آن با انجام درون یابی به ارائه برنامه ریزی فضایی در قالب راهکارهایی پرداخته می شود (Briz-Redón et al, ۲۰۱۹). چنانچه در اغلب تحقیقات این رویه پیاده شده است. بورنان و بوحداد^۳ (۲۰۲۱)، خطر وقوع سیل را با استفاده از مدل های تحلیل فضایی در شهر کنستانتین کشور الجزایر مطالعه کردند (Bourenane and Bouhadad, ۲۰۲۱). کارنو و جیونات^۴ (۲۰۲۱)، با استفاده از مدل شبکه عصبی در سیستم اطلاعات جغرافیایی به مطالعه خطر وقوع سیل در شهرها پرداخته اند (Carreau and Guinot, ۲۰۲۱). آلاویرو^۵ و همکاران (۲۰۱۹)، با استفاده از مدل های تحلیل فضایی در GIS به مطالعه خطر وقوع تصادفات شهری اقدام کردند (Briz-Redón et al, ۲۰۱۹). میزتال و سیلوچ^۶ (۲۰۲۱)، به مطالعه و تحلیل فضایی تغییرات جوی و ایجاد طوفان ها بر روی شهرها و روستاها پرداخته اند (Misztal and Siłuch, ۲۰۲۱). ادر^۷ و همکاران (۲۰۱۸)، بر روی خطر بیماری های ناقل و مسری در مناطق و نواحی شهری با استفاده از مدل های تحلیل

۱. Bladpes

۲. Hedgestrand

۳. Bourenane, H. and Bouhadad, Y.

۴. Carreau, J., & Guinot, V.

۵. Alavio

۶. Misztal, K., & Siłuch, M.

۷. Eder, M.

فضایی مطالعه ای انجام دادند (Eder et al, ۲۰۱۸). زای^۱ و همکاران (۲۰۱۹)، بر روی مدلسازی نقاط لرزه خیزی در شهرها با استفاده از مدل های تحلیل فضایی پژوهشی نمودند (Zhai et al, ۲۰۱۹). پریا^۲ و همکاران (۲۰۲۱)، با استفاده از تحلیل فضایی به مطالعه آتش سوزی در شهر ناگیور هند پرداخته اند (Singh et al, ۲۰۲۱). در تحلیل فضایی در بخش توصیف پراکندگی ها شرح ویژگی های عمومی پراکندگی ها مانند میانگین، واریانس، کوواریانس، ضریب تغییرپذیری و بیضی استاندارد و...، شناخت ساختار پراکندگی، شناسایی روند تغییرات، شناسایی ناحیه های ممکن براساس یک یا چند متغیر و شناسایی رابطه فضائی براساس یک یا چند متغیر صورت می گیرد (علیجانی، ۱۳۹۴)، همچنین در بخش استدلال استفاده از آزمون های همبستگی با فاصله اطمینان بالای ۹۵ مرسوم است (Tobler, ۱۹۸۷)، در مرحله درونبایی استخراج داده برای نقاط بدون داده صورت می گیرد و در گام آخر به ارائه مدل و راهکار پرداخته می شود (علیجانی، ۱۳۹۴).

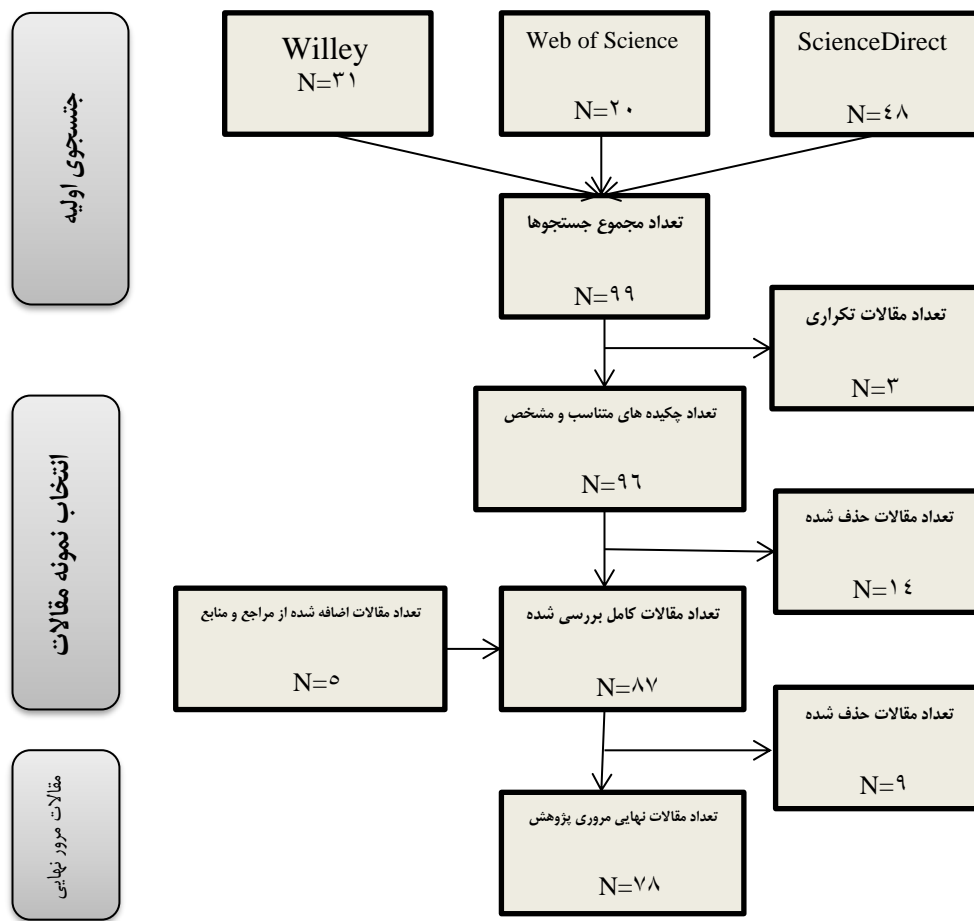
فرا تحلیل یک شیوه آماری برای بررسی روند میران تاثیر مشاهده شده در یک سری از پژوهش های کمی پیرامون یک مساله خاص است. به منابع دست دومی که با اتکا بر این شیوه پژوهش تهیه شده، فرا تحلیل گفته می شود (گال^۳، بورگ و گال^۴، ۱۹۹۶؛ ترجمه نصر و همکاران، ۱۳۹۱). پژوهشگران در روش فرا تحلیل نتایج واقعی تعدادی از پژوهش ها را ترکیب می کند. در این ترکیب برای مقایسه یک یافته معین در بررسی پیشینه ی پژوهش، مجموعه ای از روش های آماری با استفاده از اندازه های اثر به کار گرفته می شود (Lipsy and Wilson, ۲۰۰۱). شاخص اندازه مشترک مورد استفاده در فرا تحلیل شاخص اندازه اثر r است، اندازه اثر نشاندهنده میران پدیده ای در جامعه است (دلاور، ۱۳۹۱)، همچنین تحلیل همگنی در فرا تحلیل از طریق محاسبه ی اینکه واریانس اندازه های اثر تنها بواسطه ای خطای نمونه گیری به وقوع پیوسته باشد صورت می گیرد (Coper, ۱۹۸۳). تمام پژوهش هایی که فرا تحلیل گر برای انجام فرا تحلیل انتخاب می کند نمی تواند معرف و نماینده واقعی کل جامعه مورد پژوهش باشد که به آن سوگیری انتشار گفته می شود (دلاور، ۱۳۹۱). این پژوهش حاضر به فرا تحلیل مقالات علمی تولید شده در جهان از سال ۲۰۰۰ به بعد در حوزه تحلیل فضایی مخاطرات شهری اختصاص داده است. دلیل انتخاب قالب پژوهش از بین پژوهش های انجام یافته، دلیلی روش شناختی و متناظر با واقعیت های عینی جوامع شهری در برابر مخاطرات و اهمیت این موضوع و جمع بندی راهکارهای کاربرد انواع مدل های تحلیل فضائی در برابر مخاطرات شهری است، زیرا مقالات در زمینه تحلیل فضائی مخاطرات شهری و کاربرد مدل ها در مقالات علمی خارجی بیش از داخل تولید شده است که لزوم بررسی و جمع بندی این مقالات برای بهره گیری مولفان و پژوهشگران در داخل کشور احساس می شود. مساله این پژوهش مطالعه تشخیصی از تولید علمی مقالات خارجی در باب کاربرد مدل های تحلیل فضائی در سنجش مخاطرات شهری و جمع بندی تحلیلی و راهکارهای مقتضی در این زمینه است که با هدف فرا تحلیل سیستماتیک مقالات به ارائه جمع بندی از آخرین تلاش های علمی صورت گرفته در دنیا و همچنین ارائه تحلیل های ساختاری-عملکردی است. در این پژوهش محقق برای رسیدن به اهداف کاربردی منتج از مرور سیستماتیک به تحلیل و جمع بندی راهکارهای مدل های تحلیل فضایی در سنجش مخاطرات شهری در مقالات خارجی (جامعه آماری پژوهش) در قالب سنجه های استاندارد چارچوب تحلیل فضایی که از پیشینه ها و مدل های نظری استخراج شده، پرداخته است (جدول ۱). بررسی پیشینه های داخلی در زمینه مدل های تحلیل فضائی

۱. Zhai
۲. Beria
۳. Gall
۴. Bourg & Gall

سنجش مخاطرات شهری، نشان می‌دهد که تاکنون پژوهشی مروری و سیستماتیک در این زمینه صورت نگرفته است و این پژوهش اولین مطالعه در این زمینه است. این پژوهش به دنبال بررسی کاربرد مدل‌های تحلیل فضایی در سنجش مخاطرات شهری در تحقیقات مورد پژوهش از بعد ۴ مولفه اصلی پژوهش (جدول ۱) است.

داده‌ها و روش کار

در این تحقیق ابتدا از مرور منظم و سیستماتیک استفاده شده و اطلاعات از طریق نتایج پژوهش‌های مرتبط به منظور انجام مرور سیستماتیک گردآوری گردید. جامعه آماری این پژوهش تمامی مقالات خارجی پیرامون کاربرد مدل‌های تحلیل فضایی در سنجش مخاطرات شهری در پایگاه‌های Willey، Sciencedirect و Web of Scienc که مابین سال‌های ۲۰۰۰-۲۰۲۱ نمایه‌سازی شده‌اند؛ است. در بررسی‌های اولیه تعداد ۹۹ مقاله بدست آمد که از این مقالات با شیوه غربالگری متناسب با هدف و شاخص‌های مورد سنجش پژوهش، تعداد ۷۸ مقاله نهایی شد که در حوزه کاربرد مدل‌های تحلیل فضایی در سنجش مخاطرات شهری پژوهش نموده بودند. معیارهای انتخاب تحقیقات براساس سه اصل: ۱- تحقیقات در زمینه کاربرد مدل‌های تحلیل فضایی در سنجش مخاطرات شهری صورت گرفته باشد. ۲- پژوهش‌ها شاخص‌های مورد نظر تحقیق را جهت تحلیل و اندازه اثر پوشش داده باشند. ۳- مطالعات در پایگاه‌های Sciencedirect، Willey و Web of Scienc نمایه‌سازی شده باشند. در این پژوهش از کاربرگ مرور سیستماتیک محقق ساز استفاده شده است. کاربرگ‌ها این امکان را می‌دهند که اطلاعات اساسی و مورد نیاز تحقیقات مرتبط را یادداشت و خلاصه‌سازی نموده و استخراج داده‌ها را در نهایت راحت سازند. کاربرگ شامل: عنوان تحقیق، مشخصات کامل محقق و نویسندگان، سال و محل انجام، مقیاس مطالعاتی، جامعه و نمونه آماری، روش تحقیق، فرضیات یا سوالات، ابزار پژوهش، مدل‌های تحلیلی، آزمون‌های آماری و متغیرهای مورد نظر پژوهش از نظر پوشش. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌های آماری از تحلیل‌های توصیفی و استنباطی استفاده شده است. برای ارائه آمار توصیفی از نرم افزار SPSS، برای جداول توزیع فراوانی و فراوانی درصدی استفاده شده است. در قسمت آمار استنباطی از شاخص‌های اندازه اثر، میانگین، انحراف معیار، حدود اطمینان ۹۵ درصدی، آزمون z فیشر جهت معنی‌داری اندازه اثر، Q کوکران برای تعیین میزان ناهمگنی تحقیقات در نرم افزار CMA^۲ استفاده شده است. به منظور بررسی هدف پژوهش از روش فراتحلیل (مرور سیستماتیک) بهره گرفته شد. یک روش فراتحلیل با مشخصه‌های؛ صراحت، دقت و روش شناسی شفاف مشخص می‌شود (Greenhalgh et al, ۲۰۰۴). بحث جامعه آماری با چهار سنجه استاندارد تحلیل فضایی، شامل؛ توصیف و شناسایی پراکندگی مخاطرات، استدلال پراکندگی مخاطرات، درون‌یابی و برنامه‌ریزی فضایی صورت می‌گیرد. انجام محاسبات و تجزیه و تحلیل نتایج فراتحلیل با استفاده از نرم افزار CMA^{۲۱} صورت می‌گیرد. ناهمگونی جامعه آماری با استفاده از آزمون Q کوکران استفاده شد. فرآیند پژوهش مطابق (نمودار ۱) می‌باشد:

نمودار ۱. فرآیند فراتحلیل پژوهش

برای ارزیابی ها از شاخص های توصیفی و استنباطی استفاده شده است. برای توصیف داده های بدست آمده از نمونه، از شاخص های آماری توصیفی استفاده می شود که با نرم افزار Spss تحلیل گردیده اند، به منظور بررسی سوالات پژوهش از تحلیل فراتحلیل استفاده می شود، بدین منظور از برآورد نقطه ای اندازه اثر، برآورد فاصله ای با اطمینان ۹۵ درصدی Z فیشر برای آزمون معناداری اندازه اثر و همچنین از شاخص های تعداد ناکامال بی خطر (N_{fs}) و آزمون Q برای همگنی مطالعات استفاده شد. این شاخص ها بوسیله نرم افزار CMA^۲ محاسبه می شوند. پژوهش با استفاده از مولفه های (جدول ۱)، مورد بررسی قرار می گیرد.

- سال تحقیقات

بررسی پژوهش های منتخب در مورد سال تحقیقات نشان می دهد که بیشترین درصد مربوط به سال ۲۰۲۱-۲۰۱۴ با ۸۹٪ و کمترین مربوط به سال ۲۰۰۷-۲۰۰۰ با ۹٪ در بررسی کاربرد مدل های تحلیل فضایی در سنجش مخاطرات شهری می باشد.

- پایگاه انتشار

بررسی پژوهش های منتخب در مورد پایگاه انتشار نشان می دهد بیشترین انتشار مربوط به پایگاه ScienceDirect با ۴۹٪ و کمترین آن مربوط به پایگاه Web of Science با ۲۰٪ در بررسی کاربرد مدل های تحلیل فضایی در سنجش مخاطرات شهری می باشد.

- سطح جغرافیایی تحلیل

بررسی پژوهش های منتخب در مورد مقیاس کارکردی مطالعاتی نشان می دهد که براساس نمونه مورد مطالعاتی از لحاظ مقیاس در زمینه بررسی کاربرد مدل های تحلیل فضایی در سنجش مخاطرات شهری، مطالعه در مقیاس شهر با ۷۰٪/۷ بیشترین و مقیاس مطالعاتی در سطح کشور با ۱۱/۵٪ کمترین مقیاس مطالعاتی را شامل گردیده است.

- روش تحقیق

بررسی پژوهش های منتخب در مورد براساس روش تحقیق نشان می دهد، بیشترین روش تحقیق مربوط به تحقیق آزمایشی با ۳۲/۱٪ و کمترین تحقیقات توصیفی با ۲/۶٪ در بررسی مدل های تحلیل فضایی در سنجش مخاطرات شهری می باشد.

- ابزار پژوهش

بررسی پژوهش های منتخب در مورد ابزار پژوهش نشان می دهد، تحقیقات براساس ابزار پژوهش، GIS با ۳۵/۹٪ بیشتر درصد و مدل های تصمیم گیری با ۱۵/۴٪ کمترین آمار تحقیقات در بررسی مدل های تحلیل فضایی در سنجش مخاطرات شهری را به خود اختصاص داده اند.

• یافته های استنباطی

کاربرد مدل های تحلیل فضایی در سنجش مخاطرات شهری در جامعه آماری پژوهش با ابعاد توصیفی پراکندگی، استدلال پراکندگی، درون یابی و برنامه ریزی فضایی، از سه منظر میانگین اندازه اثر، سوگیری انتشار و ناهمگونی تحقیقات در آن مولفه بررسی می گردد.

اندازه اثر با فاصله اطمینان ۹۵ درصدی برای هر یک از تحقیقات محاسبه شد و سپس معنی داری پژوهش ها با روش Z فیشر بررسی گردید. شاخص g هگز به عنوان اندازه اثر برای هر تحقیق با نرم افزار CMA۲ محاسبه گردید. قریب به بالای ۸۰ درصد پژوهش های منتخب، اثر معنی داری مطالعات خود را معنی دار گزارش نمودند. بنابراین مولفه های مورد سنجش پژوهش در زمینه کاربرد آنها در تحلیل مخاطرات شهری به طور مناسب در تحقیقات بررسی شد.

جدول ۲. نتایج ترکیب اندازه اثر پژوهش‌ها و معناداری آنها

مدل	مولفه‌های آماری		
	اندازه اثر	حد پایین	حد بالا
ثابت	۰/۱۸۳	۰/۱۶۸	۰/۱۹۸
تصادفی	۰/۲۱۰	۰/۱۴۸	۰/۲۷۱

مطابق (جدول ۲)، مشاهده می‌گردد مقدار اندازه اثر کلی این پژوهش، تحت مدل ثابت برابر با ۰/۱۸۳ می‌باشد که مطابق اندازه اثر کوهن^۱ (۱۹۷۷)، که زیر ۰/۲ ضعیف تلقی می‌گردد، در حد ارزشیابی پایین می‌شود. مقدار Z مربوط به این اثر ۲۸/۸۹ می‌باشد که با احتمال کمتر از ۰/۰۰۱ معنی‌دار است. در مدل تصادفی مقدار اثر بالاتر از حد کوهن می‌باشد، بنابراین معنی‌دار است. برای ارزیابی میزان تجانس تحقیقات از آزمون Q استفاده شده است. نتیجه این آزمون در (جدول ۳) آورده شده است.

جدول ۳. نتایج آزمون همگنی تحقیقات

مقدار Q	df	I ^۲
۱۰۱۲۰/۳۳۳	۱۳۹	۹۶/۵۸۹

مطابق (جدول ۳)، مشاهده می‌گردد که اندازه Q، در سطح کمتر از ۰/۰۰۱ معنی‌دار است در نتیجه گروه مطالعاتی تحت ترکیب ناهمگن قرار دارد، عدد ۹۶/۵۸۹ در شاخص I^۲ نشاندهنده ناهمگنی پژوهش‌ها می‌باشد. و به این دلیل باید متغیرهای تعدیلی را تحلیل و مطرح نمود.

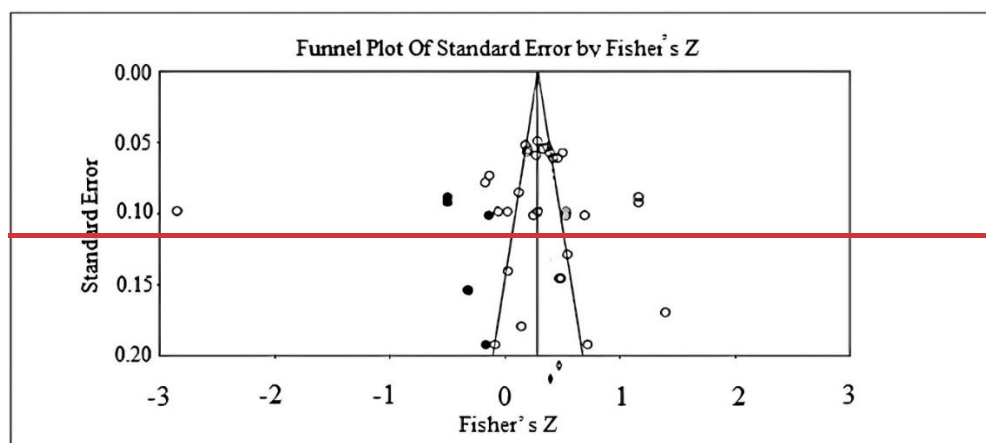
- عوامل توصیفات پراکندگی مخاطرات شهری

بررسی کاربرد مدل‌های تحلیل فضائی در سنجش مخاطرات شهری در جامعه آماری پژوهش از بعد توصیف پراکندگی مخاطرات:

محاسبه میانگین اندازه اثر تعداد ۴۰ مطالعات بر عوامل توصیفات پراکندگی برابر با ۰/۱۹۸ بدست آمد و مطابق اندازه اثر مدل کوهن در حد معنی‌داری قابل قبول نمی‌باشد، اما در برخی از متغیرها اندازه اثر در حد قابل قبولی بوده است همانند شناسایی رابطه فضائی براساس یک یا چند متغیر و شرح ویژگی‌های عمومی پراکندگی‌ها، مطالعات انجام یافته در حد قابل قبول به آن پرداخته‌اند و کاربرد بیشتری را داشته‌اند.

نتایج بدست آمده از آزمون رگرسیون ایگنر که در آن t برابر با ۰/۱۶ و سطح معنی‌داری برابر با ۰/۷۵ می‌باشد، که نمایانگر عدم انحراف معنی‌دار اندازه اثر از خط رگرسیون و در نتیجه نمایانگر عدم سوگیری در مطالعات می‌باشد. همچنین مطابق نتیجه آزمون N ایمن از خطا باید به طور متوسط با هر ۹۵ تحقیق از دست‌رفته (برای هر یک تحقیق مشاهده شده) یک حجم اندازه اثر لغو شده باشد تا سوگیری در مطالعات حاصل شود. همچنین براساس نمودار کیفی که در نرم افزار جامع فراتحلیل ترسیم می‌شود، که میزان تورش چاپ انتشار مطالعات را بررسی می‌کند، مطابق (نمودار ۲)

پژوهش‌ها درباره مولفه توصیفات چگونگی پراکندگی تا حدودی دارای تورش چاپ و انتشار^۱ هستند. آزمون اصلاح و برازش دووال توئیدی با هدف این که در صورت عدم وجود سوءگیری نمودار کیفی در اطراف میانگین اثر متقارن خواهد بود بکار می‌رود و این آزمون با ایجاد مطالعات کوچک به طور مجازی این اشکال را برطرف می‌کند و نمودار دقیق‌تری را ارائه می‌دهد. در نتیجه مطابق آزمون اصلاح و برازش دووال توئیدی باید حداقل یک مطالعه به مدل ثابت اضافه گردد تا اندازه اثر از ۳۸٪ به ۳۶٪ تغییر کند.

نمودار ۲. مدل تصادفی عوامل توصیفات چگونگی پراکندگی های مخاطرات شهری

برای بررسی ناهمگونی مطالعات از آماره Q استفاده می‌شود، شاخص کیو برای ۴۰ مطالعه با درجه آزادی ۹ در سطح معنی ۰.۰۰۰۱ برابر با ۴۸۰۲/۲۸۸ محاسبه گردید بنابراین مطالعات ناهمگون هستند. با اینحال محاسبه شاخص I^۲ نشان می‌دهد که ۹۳/۱۲۱٪ تغییرات کل مطالعات به دلیل ناهمگونی مطالعات می‌باشد که این امر نشان‌دهنده ناهمگونی زیاد می‌باشد. از دلایل ناهمگونی متغیرهای تعدیل‌کننده می‌باشد. شاخص ناهمگونی نشان‌دهنده این است که مدل تصادفی را باید مورد ملاک و بررسی قرار داد که این امر نشان‌دهنده ناهمگونی مطالعات در بررسی مولفه توصیفات چگونگی پراکندگی های مخاطرات شهری در روش تحقیق است. نتایج تحلیل واریانس برای متغیر تعدیل‌کننده روش پژوهش نشان می‌دهد که مقدار آماره Q معنی‌دار می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت روش پژوهش اثر تعدیل‌کننده بر اندازه اثرهای متغیرهای مولفه توصیفات چگونگی پراکندگی های مخاطرات شهری دارد. بیشترین اثر مربوط به روش تحقیق آزمایشی است.

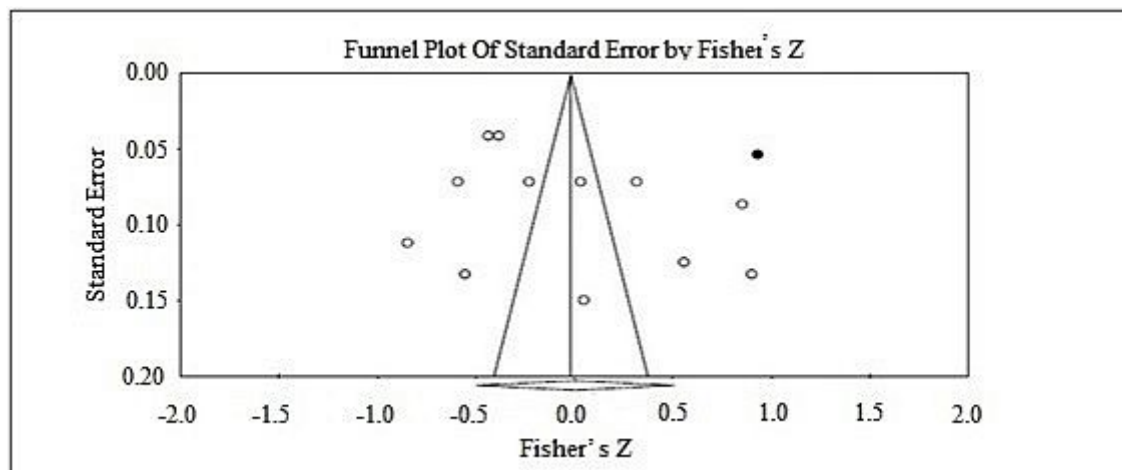
عوامل استدلال پراکندگی مخاطرات شهری

بررسی کاربرد مدل های تحلیل فضائی در سنجش مخاطرات شهری در جامعه آماری پژوهش از بعد استدلال پراکندگی مخاطرات:

محاسبه میانگین اندازه اثر تعداد ۱۶ مطالعات بر عوامل استدلال پراکندگی مخاطرات شهری برابر با ۰/۲۸۹ است که بالاتر از حد حداقل اندازه اثر کوهن می‌باشد، بنابراین معنی‌داری مطالعات اثبات می‌شود. نتایج آزمون رگرسیون ایگتر که در آن t برابر با ۰/۲۵ با سطح معنی‌داری ۰/۶۶ است، که نشان‌دهنده عدم انحراف معنی‌دار اندازه اثر از خط رگرسیون و در نتیجه

۱. publication bias

نمایانگر عدم سوگیری در پژوهش‌ها می‌باشد. بر طبق نتیجه آزمون N ایمن از خطا باید به طور متوسط با هر ۵۵ تحقیق از دست رفته (برای هر یک تحقیق مشاهده شده) یک حجم اندازه اثر لغو شده باشد. مطابق (نمودار ۳)، پژوهش‌ها درباره عوامل استدلال پراکندگی مخاطرات شهری تا حدودی دارای تورش چاپ و انتشار هستند. در نتیجه مطابق آزمون اصلاح و برازش دووال توفیدی باید حداقل یک مطالعه به مدل ثابت اضافه گردد تا اندازه اثر از ۵۸٪ به ۵۶٪ تغییر کند.

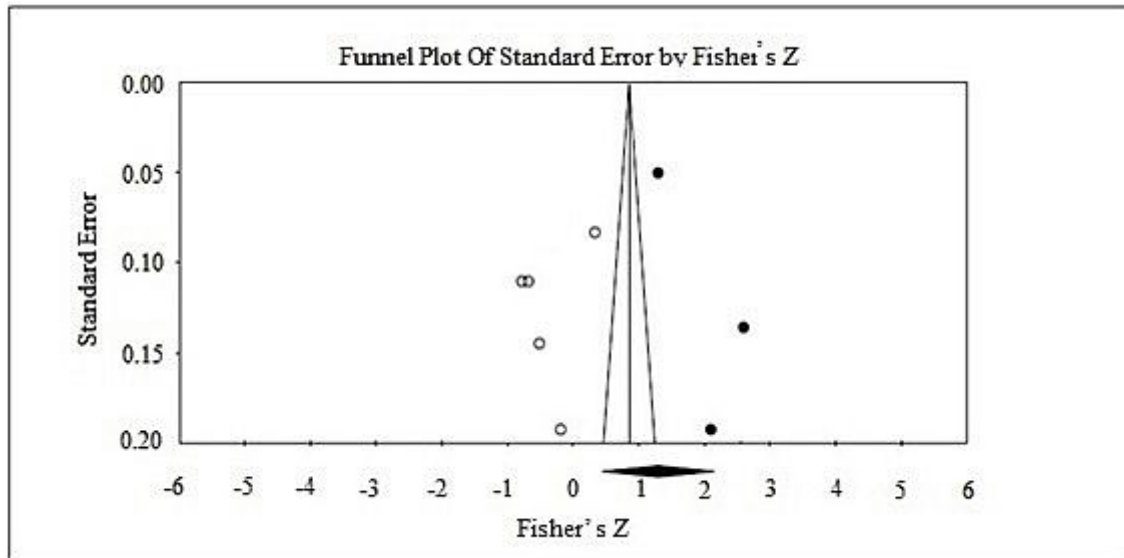
نمودار ۳. عوامل استدلال پراکندگی مخاطرات شهری

برای بررسی ناهمگونی مطالعات با استفاده از آماره Q برای ۱۶ مطالعه با درجه آزادی ۹ در سطح معنی ۰.۰۰۰۱ برابر با ۱۵۴۸/۴۵ محاسبه گردید بنابراین مطالعات ناهمگون هستند. با اینحال محاسبه شاخص I^2 نشان می‌دهد که ۸۶٪/۲۸۵ از کل مطالعات بعلت ناهمگونی واقعی می‌باشند. از دلایل ناهمگونی متغیرهای تعدیل کننده می‌باشد. شاخص ناهمگونی نشاندهنده این است که مدل تصادفی را باید مورد ملاک و بررسی قرار داد که این امر نشاندهنده ناهمگونی مطالعات در بررسی عوامل استدلال پراکندگی مخاطرات شهری در روش تحقیق است. نتایج تحلیل واریانس برای متغیر تعدیل کننده روش پژوهش نشان می‌دهد که اثر روش تحقیق به عنوان متغیر تعدیل کننده معنی دار می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت روش پژوهش اثر تعدیل کننده بر اندازه اثرهای عوامل استدلال پراکندگی مخاطرات شهری دارد. بیشترین اثر مربوط به روش تحقیق آزمایشی است.

- عوامل درونیابی

بررسی کاربرد مدل‌های تحلیل فضائی در سنجش مخاطرات شهری در جامعه آماری پژوهش از بعد درونیابی مخاطرات: محاسبه میانگین اندازه اثر تعداد ۸ تحقیق بر عوامل درونیابی برابر است با ۰/۴۹۳ است که بالاتر از حد حداقل کوهن می‌باشد، بنابراین معنی داری مطالعات اثبات می‌شود. نتایج آزمون رگرسیون ایگتر که در آن t برابر با ۰/۳۱۸ با سطح معنی داری ۰/۶۴ است، نشاندهنده عدم انحراف معنی دار میانگین اندازه اثر از خط رگرسیون و در نتیجه نمایانگر عدم سوگیری در پژوهش‌ها می‌باشد. بر طبق نتیجه آزمون N ایمن از خطا باید به طور متوسط با هر ۱۹۸ تحقیق از دست رفته (برای هر یک تحقیق مشاهده شده) یک حجم اندازه اثر لغو شده باشد. مطابق (نمودار ۴)، پژوهش‌ها درباره

عوامل درون یابی تا حدودی دارای تورش چاپ و انتشار هستند. در نتیجه مطابق آزمون اصلاح و برازش دووال توئیدی باید حداقل دو مطالعه به مدل ثابت اضافه گردد تا اندازه اثر از ۷۰٪ به ۵۲٪ تغییر کند.

نمودار ۴. عوامل درون یابی

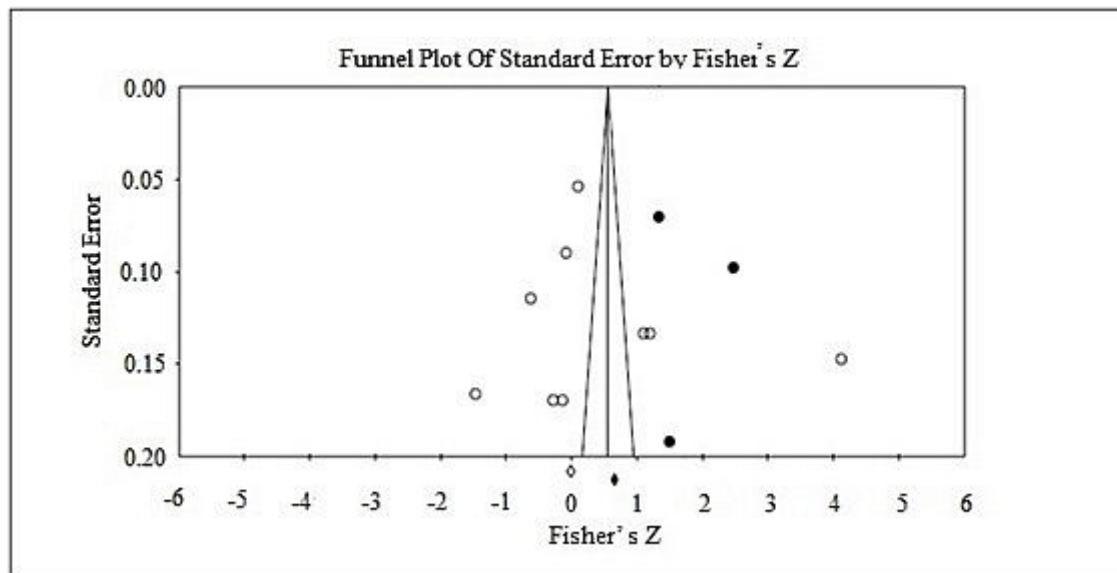
برای بررسی ناهمگونی مطالعات با استفاده از آماره Q برای ۸ مطالعه با درجه آزادی ۶ در سطح معنی داری ۰.۰۰۰۰ برابر با ۱۶۲۵/۶۵۴ محاسبه گردید بنابراین مطالعات ناهمگون هستند. با اینحال محاسبه شاخص I^2 نشان می دهد که ۸۱٪/۴۲۷ از کل مطالعات بعلت ناهمگونی واقعی می باشند. از دلایل ناهمگونی متغیرهای تعدیل کننده می باشد. شاخص ناهمگونی نشاندهنده این است که مدل تصادفی را باید مورد ملاک و بررسی قرار داد که این امر نشاندهنده ناهمگونی مطالعات در بررسی عوامل درون یابی در روش تحقیق است. نتایج تحلیل واریانس برای متغیر تعدیل کننده روش پژوهش نشان می دهد که اثر روش تحقیق به عنوان متغیر تعدیل کننده معنی دار می باشد. بنابراین می توان گفت روش پژوهش اثر تعدیل کننده بر اندازه اثرهای عوامل درون یابی دارد. بیشترین اثر مربوط به روش تحقیق همبستگی و اکتشافی است.

– عوامل برنامه ریزی فضائی و ارائه راهکارهای کاهش مخاطرات شهری

بررسی کاربرد مدل های تحلیل فضائی در سنجش مخاطرات شهری در جامعه آماری پژوهش از بعد برنامه ریزی فضائی و ارائه راهکارهای کاهش مخاطرات شهری:

محاسبه میانگین اندازه اثر تعداد ۱۴ تحقیق بر عوامل برنامه ریزی فضائی و ارائه راهکارهای کاهش مخاطرات شهری برابر است برابر است با ۰/۳۶۰ است که بالاتر از حد حداقل اندازه اثر کوهن می باشد، بنابراین معنی داری مطالعات اثبات می شود. نتایج آزمون رگرسیون ایگنر که در آن t برابر با ۱/۰۲۵ با سطح معنی داری ۰/۸۵ است، نشاندهنده عدم انحراف معنی دار میانگین اندازه اثر از خط رگرسیون و در نتیجه نمایانگر عدم سوگیری در پژوهش ها می باشد. بر طبق نتیجه آزمون N ایمن از خطا باید به طور متوسط با هر ۸۲ تحقیق از دست رفته (برای هر یک تحقیق مشاهده شده) یک حجم اندازه اثر لغو شده باشد. مطابق (نمودار ۵)، پژوهش ها درباره عوامل برنامه ریزی فضائی و ارائه راهکارهای کاهش

مخاطرات شهری تا حدود زیادی دارای تورش چاپ و انتشار هستند. در نتیجه مطابق آزمون اصلاح و برازش دووال توفیدی نشاندهنده سوگیری زیاد تحقیقات هستند و با اضافه و کم کردن پژوهشی چندان تفاوتی حاصل نمی‌شود.

نمودار ۵. عوامل برنامه ریزی فضائی و ارائه راهکارهای کاهش مخاطرات شهری

برای بررسی ناهمگونی مطالعات با استفاده از آماره Q برای ۱۴ مطالعه با درجه آزادی ۱۲ در سطح معنی ۰.۰۰۰ برابر با ۹۸/۸۵۸ محاسبه گردید بنابراین مطالعات ناهمگون هستند. با اینحال محاسبه شاخص I² نشان می‌دهد که ۴۹/۷۵۸٪ از کل مطالعات بعلت ناهمگونی واقعی می‌باشند. از دلایل ناهمگونی متغیرهای تعدیل کننده می‌باشد. شاخص ناهمگونی نشاندهنده این است که مدل تصادفی را باید مورد ملاک و بررسی قرار داد که این امر نشاندهنده ناهمگونی مطالعات در بررسی عوامل برنامه ریزی فضائی و ارائه راهکارهای کاهش مخاطرات شهری در روش تحقیق است. نتایج تحلیل واریانس برای متغیر تعدیل کننده روش پژوهش نشان می‌دهد که اثر روش تحقیق به عنوان متغیر تعدیل کننده معنی دار می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت روش پژوهش اثر تعدیل کننده بر اندازه اثرهای عوامل برنامه ریزی فضائی و ارائه راهکارهای کاهش مخاطرات شهری دارد. بیشترین اثر مربوط به روش تحقیق آزمایشی است.

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف مرور نظامند کاربرد مدل‌های تحلیل فضائی در سنجش مخاطرات شهری است تا از این رهگذر، ضمن بررسی و ترکیب یافته‌های متفاوت مطالعات نمونه، امکان نتیجه‌گیری دقیق‌تر در این زمینه را فراهم سازد که منجر به شناخت توانایی پرداختن مطالعات به مدل‌های تحلیل فضایی در مخاطرات شهری، سوگیری آنها و روش‌های بکارگرفته در این زمینه شده است. بدین منظور با استفاده از رویکردهای فراتحلیل و آمار استنباطی مقالات مورد بررسی (پس از غربالگری) مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج نشان داد که میانگین اندازه اثر مطالعات انجام شده در زمینه موضوع پژوهش مقدار اندازه اثر کلی این پژوهش، تحت مدل ثابت برابر با ۰/۱۸۳ می‌باشد که مطابق اندازه اثر کوهن (۱۹۷۷)، که زیر ۰/۲ ضعیف تلقی می‌گردد، در حد ارزشیابی پایین می‌شود. مقدار Z مربوط به این اثر ۲۸/۸۹

می باشد که با احتمال کمتر از ۰/۰۰۱ معنی دار است. در مدل تصادفی برابر با ۰/۲۱۰ مقدار اثر بالاتر از حد کوهن می باشد، بنابراین معنی دار است. اندازه Q، در سطح کمتر از ۰/۰۰۱ معنی دار است در نتیجه گروه پژوهش های مورد بررسی تحت ترکیب ناهمگن قرار دارد، همچنین عدد ۹۶/۵۸۹ در شاخص I^۱ نشان دهنده ناهمگنی پژوهش ها می باشد و به این دلیل باید متغیرهای تعدیلی را تحلیل و مطرح نمود. متغیر تعدیل کننده این تحقیق روش پژوهش (نحوه کاربرد مدل های تحلیل فضایی در سنجش مخاطرات شهری) است. معنی داری آماره Q در روش پژوهش نشان می دهد که روش پژوهش اثر تعدیل کننده بر اندازه اثرهای متغیرهای پژوهش دارد. در تمامی متغیرهای مورد بررسی پژوهش در گروه تحقیقات مورد بررسی سوگیری انتشار و ناهمگونی مطالعات مشهود است.

میانگین اندازه اثر در متغیر توصیف پراکندگی مخاطرات شهری ۰/۱۹۸ می باشد که مطابق با اثر اندازه مدل کوهن (۱۹۹۲)، اثر اندازه نسبی و کمی دارد که باعث گردیده است معناداری کمتر باشد، علت نیز آن است که در برخی از پژوهش ها زیرمولفه های معیار اصلی، یکی در جهت کاهش اثر مدل بکار رفته در سنجش مخاطرات شهری در آن پژوهش و دیگری در جهت افزایش اثر مدل بکار رفته در سنجش مخاطرات شهری است. تحقیقات Kittipongvises et al, (۲۰۱۶), Youtong et al, (۲۰۱۶), Johnny et al, (۲۰۱۸), Jiahong et al, (۲۰۱۸), Xianzhe et al, (۲۰۱۹), Nithila et al, (۲۰۱۹), Francesca, (۲۰۲۰), Louise et al, (۲۰۱۶), Dian et al, (۲۰۲۰) در زیرمولفه توصیفات عمومی پراکندگی مخاطرات شهری (میانگین، کوواریانس، ضریب چولگی و...) با اندازه اثر ۰/۲۲۹ که بالاتر اما نزدیک به حداقل اندازه اثر مدل کوهن (۱۹۹۲) می باشد و در نتیجه به طور نسبی موفق عمل کرده اند. تحقیقات Dahyann et al, (۲۰۱۷), Yuqiu et al, (۲۰۱۷), Yousef et al, (۲۰۱۹) در زیرمولفه شناخت ساختار پراکندگی مخاطرات شهری با اندازه اثر ۰/۰۶۱ که پایین تر از اندازه اثر مدل کوهن (۱۹۹۲) می باشد و در نتیجه موفق عمل نکرده اند. تحقیق Dogan et al, (۲۰۱۱) در زیرمولفه شناسایی روند تغییرات مخاطرات شهری با اندازه اثر ۰/۰۱۲ که پایین تر از اندازه اثر مدل کوهن (۱۹۹۲) می باشد و در نتیجه موفق عمل نکرده است. تحقیقات های Morgan et al, (۲۰۱۹), Dingfan et al, (۲۰۰۸) در زیرمولفه شناسایی ناحیه های ممکن براساس یک یا چند متغیر با اندازه اثر ۰/۲۰۷ که بالاتر از اندازه اثر مدل کوهن (۱۹۹۲) می باشد و در نتیجه موفق عمل کرده اند. تحقیقات ElSayed et al, (۲۰۰۲), Yibin et al, (۲۰۱۹), Ming et al, (۲۰۲۰), Sharon et al, (۲۰۱۵), Fajle et al, (۲۰۱۵), Haihong and Xiaolu, (۲۰۱۵), Bowei et al, (۲۰۲۰), Shamsa et al, (۲۰۱۹) در زیرمولفه شناسایی رابطه فضایی براساس یک یا چند متغیر با اندازه اثر ۰/۴۸۱ که بالاتر از اندازه اثر مدل کوهن (۱۹۹۲) می باشد و در نتیجه موفق عمل کرده اند. در حالت کلی در تحقیقات جامعه آماری، مدل های بکار رفته فضایی به طور مناسب و ملموسی نتوانسته اند در توصیفات مخاطرات شهری نمونه مطالعاتی خود موفق عمل کنند.

میانگین اندازه اثر در متغیر استدلال پراکندگی ۰/۲۸۹ می باشد که مطابق با اثر اندازه مدل کوهن (۱۹۹۲)، که بیشتر از ۰/۲ باشد معناداری اثبات می شود. بنابراین تحقیقات توانسته اند با استفاده از آزمون های همبستگی با ضریب اطمینان بالای ۹۵ درصد، استدلال قوی درباره پراکندگی مخاطرات شهری با استفاده از مدل های فضایی مورد بررسی در پژوهش خود، ارائه دهند، عبارتی مدل های تحلیل فضایی می توانند استدلال قوی برای بررسی پراکندگی های مخاطرات شهری ارائه دهند. مانند پژوهش های Vercruyssen et al, (۲۰۱۹), Donato et al, (۲۰۱۹), Moghadas et al, (۲۰۱۸), Bernardini et al, (۲۰۱۷), Ghermandi et al, (۲۰۱۶), Song et al, (۲۰۱۹), La Rosa et al, (۲۰۱۹), Molly et al, (۲۰۱۸), Ratiranjan et al, (۲۰۱۹) که توانسته اند استدلال قوی را در مورد مخاطرات ارائه دهند.

میانگین اندازه اثر در متغیر درونیابی ۰/۴۹۳ می باشد که مطابق با اثر اندازه مدل کوهن (۱۹۹۲)، که بیشتر از ۰/۲ باشد معناداری اثبات می شود. بنابراین تحقیقات توانسته اند در رابطه با استخراج داده برای نقاط بدون داده موفق عمل کنند. در نتیجه پژوهش های (Meng et al, (۲۰۱۹), George et al, (۲۰۱۷), Benjamin et al, (۲۰۱۸), Michalis et al, (۲۰۱۹), Bapon et al, (۲۰۱۹), Tolga et al, (۲۰۱۸), Lan et al, (۲۰۱۹), al, (۲۰۱۶)، توانسته اند در زمینه استخراج داده برای نقاط بدون داده در تحلیل های فضایی مخاطرات شهری موفق عمل کنند.

میانگین اندازه اثر در متغیر برنامه ریزی فضایی و ارائه راهکارهای کاهش مخاطرات شهری برابر است با ۰/۳۶۰ است که بالاتر از حد حداقل اندازه اثر کوهن می باشد، بنابراین معنی داری مطالعات اثبات می شود. با توجه به پایین بودن نمره میانگین اثر نسبت به شاخص کوهن، پژوهش های (Rupal and Agnihotri, (۲۰۱۸), Hoe-Hun and Jean- Claude (۲۰۱۱), Dimitrios and Ntokou (۲۰۲۰), Hassanzadeh (۲۰۱۲) عمل نکرده اند، با توجه به بالا بودن نمره میانگین اثر نسبت به شاخص کوهن، پژوهش های (Villagra et al (۲۰۱۴), Mignot et al (۲۰۱۹), Soha (۲۰۱۹), Einali et al, (۲۰۱۸), Xue and Li, (۲۰۲۰)، توانسته اند در ارائه الگو و مدل حل مساله مخاطرات شهری موفق عمل کنند، همچنین با توجه به بالا بودن نمره میانگین اثر نسبت به شاخص کوهن، پژوهش های (Mignot et al (۲۰۱۶), Lisa-Michèle et al (۲۰۱۹), D'Ovidio et al (۲۰۱۸)، توانسته اند در ارائه راهکار مقابله با مخاطرات شهری موفق عمل کنند.

این پژوهش تلاش داشت کاربرد مدل های تحلیل فضایی در سنجش مخاطرات شهری را در پژوهش های معتبر و قابل استناد در سطح جهان که در قالب چهار عامل اساسی پر کاربرد در تحلیل فضایی می باشد، بررسی نماید. بنابراین در این زمینه با مطالعات عمیق و نظام مند در مطالعات نمونه به تبیین گسترده این مطالعات پرداخت. تحقیقات آتی می توانند این چهار عامل را بصورت موردی در مرور نظامند مرتبط با موضوع این پژوهش به کار گیرند.

منابع

امیری، شهرام. ۱۳۸۹. تحلیل ریسک پذیری تاسیسات و سکونتگاه‌ها حاشیه دریاچه ولشت از مخاطرات ژئومورفولوژیکی. پایان نامه ی کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت مدرس.

بلادیس، علی. ۱۳۸۱. پژوهش در تحول ژئومورفولوژیک منطقه ماکو، پایان نامه دکتری جغرافیای طبیعی با گرایش ژئومورفولوژی. دانشگاه تبریز.

مختاری، داوود. ۱۳۷۹. آسیب پذیری سکونتگاه‌های واقع در مسیر خطوط گسل و عمران روستایی. مجله مسکن و انقلاب. ۱۱: ۷۴-۷۰.

زنگی آبادی علی و تبریزی، نازنین. ۱۳۸۵. زلزله ی تهران و ارزیابی فضایی آسیب پذیری مناطق شهری. پژوهش های جغرافیایی. ۵۶: ۱-۱۱۵.

علیجانی، بهمن. ۱۳۹۴. تحلیل فضایی. نشریه تحلیل فضایی مخاطرات محیطی. ۳: ۱۲-۱۰.

- Bourenane, H. and Bouhadad, Y. ۲۰۲۱. Spatial analysis, assessment and mapping of flood hazard in the alluvial plains of Boumerzoug and Rhumel (city of Constantine, north-eastern Algeria): application to development and urban planning projects. *Bulletin of Engineering Geology and the Environment*, ۸۰(۲): ۱۱۳۷-۱۱۵۵.
- Briz-Redón, Á. Martínez-Ruiz, F. and Montes, F. ۲۰۱۹. Spatial analysis of traffic accidents near and between road intersections in a directed linear network. *Accident Analysis & Prevention*, ۱۳۲(۱): ۱۰۵-۲۵۲.
- Carreau, J. and Guinot, V. ۲۰۲۱. A PCA spatial pattern based artificial neural network downscaling model for urban flood hazard assessment. *Advances in Water Resources*, ۱۴۷(۳): ۱۰۳-۸۲۱.
- Eder, M. Cortes, F. Teixeira de Siqueira Filha, N. Araújo de França, G. V. Degroote, S. Braga, C. and Turchi Martelli, C. M. ۲۰۱۸. Scoping review on vector-borne diseases in urban areas: transmission dynamics, vectorial capacity and co-infection. *Infectious diseases of poverty*, ۷(۱): ۱-۲۴.
- Haggett, P. ۲۰۰۱. *Geography: A Global Synthesis*. Prentice Hall, Harlow. Pp: ۳۸۸.
- Misztal, K. and Siłuch, M. ۲۰۲۱. Spatial analysis of atmospheric discharges in Lubelszczyzna in ۲۰۱۸. *Applied Geomatics*. Pp: ۱-۱۱.
- Singh, P. P. Sabnani, C. S. and Kapse, V. S. ۲۰۲۱. Urbanization and urban fire dynamics using GIS and remote sensing: a case study in the city of Nagpur, India. *Arabian Journal of Geosciences*, ۱۴(۲۱): ۱-۲۱.
- Tobler, W. R. ۱۹۸۷. A computer movie simulating urban growth in the Detroit region. *Economic Geography*. Pp: ۳۴.
- Zhai, Y., Chen, S., & Ouyang, Q. ۲۰۱۹. GIS-based seismic hazard prediction system for urban earthquake disaster prevention planning. *Sustainability*, ۱۱(۹): ۲۶-۲۰. Harrison, L.S. ۲۰۱۴. Impacts of Climate Variability on Surface Energy and Water Budgets in sub-Saharan Africa. PH.D. dissertation in Geography. *University of California*.

فهرست منابع نمونه آماری فراتحلیل

- Ahmed, M. Martin, B. and Pierre A. ۲۰۱۸. Effects of spatial planning on future flood risks in urban environments. *Journal of Environmental Management*. Pp: ۱۹۳-۲۰۴.
- Bapon, F. Richard, R. H. and Rebekah, R. ۲۰۱۹. Extent and evaluation of vulnerability for disaster risk reduction of urban Nuku'alofa, Tonga. *Journal of Progress in Disaster Science* pp: ۲۵.
- Benjamin, F. Emma, B. Heejun, Ch. and Vivek, Sh. ۲۰۱۸. Spatial analysis of urban flooding and extreme heat hazard potential in Portland. *Journal of Disaster risk production*. Pp: ۱۰-۱۳.
- Bowei, J. Jinghong, W. Yan, W. Youmin G. and Zhirong, W. ۲۰۲۰. Temporal and spatial distribution of pedestrians in subway evacuation under node failure by multi-hazards. *Journal of Safety Science*. Pp: ۱۲۷.
- Corinne, V. Sander, M. Francesco, D. M. and Peter, A. ۲۰۱۹. Urban flood resilience, a discursive-institutional analysis of planning practices in the Metropolitan City of Milan. *Journal of Land Use Policy*, pp: ۹۵.
- Dahyann, A. M. Marc, J.M. Neil, S. A. Meriwether, W. and Wilsona, D. C. ۲۰۱۷. A spatial fuzzy logic approach to urban multi-hazard impact assessment in Concepción, Chile. *Journal of Science of the Total Environment*. ۴۱(۱): ۱۲-۱۷.

- Daniele, L. R. and Viviana, P. ۲۰۱۹. Planning for spatial equity-A performance based approach for Sustainable Urban Drainage Systems. *Journal of Sustainable cities of society*. ۱۴(۴): ۲-۵.
- David, M. Donald, G. Daniel, R. Ganesh, P. B. and Christian, C. ۲۰۱۷. An evaluation framework for earthquake-responsive land administration. *Journal of Land Use Policy*. ۶۷ (۱): ۲۳۹-۲۵۲.
- Dian, A. Miga, M. J. Akhmad, R. Roos, A. Djoko, S.A. and Suroso, I. K. ۲۰۲۰. Re-framing urban green spaces planning for flood protection through socioecological resilience in Bandung City. Indonesia. *Journal of Cities*. ۱۰۱ (۱): ۱۰۲-۱۱۰.
- Dimitrios, N. and Panagiota, N. ۲۰۲۰. Defining a safe design distance from tectonic structures in urban and regional planning. *Journal of Cities*. pp: ۹۶.
- Dingfan, Zh. Xiaogang, Sh. He, X. Qiaonan, J. Xicai, P. Ting, L. Huanzhi, W. and Huimin H. ۲۰۰۸. A GIS-based spatial multi-index model for flood risk assessment in the Yangtze River Basin, China. *Journal of Environmental Impact Assessment Review*. Pp: ۸۳.
- Donato, D. L. Gino, D. and Debora, S. ۲۰۱۹. Post-earthquake reconstruction as an opportunity for a sustainable reorganisation of transport and urban structure. *Journal of Cities*. Pp: ۹۶.
- Eduardo, P. M. Richard, S. Johannes, F. and Victor, J. ۲۰۱۷. Developing a cellular automata model of urban growth to inform spatial policy for flood mitigation: A case study in Kampala, Uganda. *Journal of Computers, Environment and Urban Systems*. Pp: ۶۵.
- ElSayed, H. Ahmed, G. and Mohammed, E. B. ۲۰۰۲. Application of remote sensing and GIS for assessing and proposing mitigation measures in flood-affected urban areas, Egypt. *The Egyptian Journal of Remote Sensing and Space Sciences*. ۱۴(۲): ۲-۵.
- Emmanuel, M. Xuefang, L. and Benjamin, D. ۲۰۱۸. Experimental modelling of urban flooding: a review. *journal of hydrology*. Pp: ۲۵-۳۰.
- Fajle, R. A. Sadia, A. M. and Meher, N. N. ۲۰۱۵. Towards vertical spatial equity of urban facilities: An integration of spatial and aspatial accessibility. *Journal of Urban Management*. Pp: ۳۴.
- Flavio, B. and Eugenio, G. ۲۰۱۱. A network-based analysis of the impact of structural damage on urban accessibility following a disaster: the case of the seismically damaged Port Au Prince and Carrefour urban road networks. *Journal of Transport Geography*. ۱۹ (۳): ۱۴۴۳-۱۴۵۵.
- Francesca, G. Anna, D. F. and Valerio, C. ۲۰۱۹. The role of urban configuration during disasters. A scenario-based methodology for the post-earthquake emergency management of Italian historic centres. *journal of Safety science*. Pp: ۱۲۷.
- Gabriele, B. Silvia, S. Enrico, Q. and Marc D. ۲۰۱۷. Dynamic guidance tool for a safer earthquake pedestrian evacuation in urban systems. *Journal of Computers. Environment and Urban Systems* ۶۵ (۱۴): ۱۵۰-۱۶۱.
- Gabriele, B. Ruggiero, L. and Enrico, Q. ۲۰۱۹. Proposing behavior-oriented strategies for earthquake emergency evacuation: A behavioral data analysis from New Zealand. Italy and Japan. *Journal of Safety Science*. ۱۱۶ (۱): ۲۹۵-۳۰۹.
- Gemechu, Sh. O. Amare, B. Ketema, A. and Davide, G. ۲۰۲۰. Geographic information system (GIS)-Based multicriteria analysis of flooding hazard and risk in Ambo Town and its watershed. West shoa zone, oromia regional State. Ethiopia. *Journal of Journal of Hydrology: Regional Studies*. Pp: ۲۷.
- George, D. B. Hariklia, D. Skilodimou, K. C. Ahmed, M. and Youssef, B. P. ۲۰۱۷. Suitability estimation for urban development using multi-hazard assessment map. *Journal of Science of the Total Environment*. ۵۷۵ (۳): ۱۱۹-۱۳۴.
- Gino, D. Donato, D. L. and Giovanni, L. L. R. ۲۰۱۶. Urban Planning and Mobility Critical Issues in Post-Earthquake Configuration: L'Aquila City Case Study. *journal of Procedia Engineering*. Pp: ۱۶۱
- Haihong, Y. Xiaolu, G. and Wei, Q. ۲۰۱۵. Modeling the fine-scale spatiotemporal pattern of earthquake casualties in cities: application to Haidian District. Beijing. *journal of disaster risk production*. ۱۹(۱۸):۱-۶.
- Darabi, H. Choubin, B. Rahmati, O. Torabi Haghghi, A. Pradhan, B. and Kløve, B. ۲۰۰۹. Urban flood risk mapping using the GARP and QUEST models: A comparative study of machine learning techniques. *journal of Hydrology*. PP: ۲۵.
- Hoe-Hun, H. and Jean-Claude, Th. ۲۰۱۱. Analysis of traffic hazard intensity: A spatial epidemiology case study of urban pedestrians, *Journal of Computers, Environment and Urban Systems*. ۳۵ (۲): ۲۳۰-۲۴۰.
- Ahmad Rana, I. Jamshed, A. Irshad Younas, Z. Saleem Bhatti, S. ۲۰۱۹. Characterizing flood risk perception in urban communities of Pakistan. *International Journal of Disaster Risk Reduction*. Pp: ۷۴.
- Ismael, A. B. Nicholas, P. Sisto, A. I. and Ramirez, V. M. R. ۲۰۱۹. Building urban resilience and knowledge co-production in the face of weather hazards: flash floods in the Monterrey Metropolitan Area (Mexico). *journal of Environmental Science and Policy*. ۹۹ (۳): ۳۷-۴۷.

- Einali, J. Mohamady Yeganeh, B. Cheraghi, M. and Feyzolahpour, M. ۲۰۱۸. Evaluating the effects of reconstruction of the damaged villages in the ۲۰۰۲ earthquake in Avaj, Iran. *International Journal of Disaster Risk Reduction*. pp: ۹.
- Jiahong, L. WeiWei, Sh. Chenyao, X. Chao, M. and Zejin, Li. ۲۰۱۸. Uncertainties of urban flood modeling: Influence of parameters for different underlying surfaces. *journal of environmental research*. Pp: ۱۰.
- Jing Song, Zheng Chang, Weifeng Lid, Zhe Feng, Jiansheng Wu,g, Qiwen Caoh Jianzheng Liud. ۲۰۱۹. Resilience-vulnerability balance to urban flooding: A case study in a densely populated coastal city in China, *Journal of Cities* ۹۵ (۲۰۱۹) ۱۰۲۳۸۱.
- Jinghai, X. Xiaozhe, Y. Dingchao, Ch. Jiwen, A. Gaozong, N. ۲۰۱۶. Multi-criteria location model of earthquake evacuation shelters to aid in urban planning. *journal of Disaster risk reduction*. ۵۱(۱۶)۱۴-۲۵.
- Johnny, A. V. and Cesar, A. H. ۲۰۱۶. Quantitative risk assessment of landslides triggered by earthquakes and rainfall based on direct costs of urban buildings. *journal of Geomorphology*. ۲۷۳ (۲) ۲۱۷-۲۳۵.
- Jory, S. H. and Richard, M. V. ۲۰۱۹. Updating urban design floods for changes in central tendency and variability using regression. *Journal of Advances in Water Resource*. Pp: ۱۲.
- Vercruyssen, K. A Dawson, D. Glenis, V. Bertsch, R. Wright, N. and Kilsby, Ch. ۲۰۱۹. Developing spatial prioritization criteria for integrated urban flood management based on a source-to-impact flood analysis. *Journal of Hydrology*. Pp: ۲۵.
- Kittipongvises, S. Phetrak, A. Rattanapun, P. Katja. B. James, L. Buizer, R. M. ۲۰۱۹. AHP-GIS analysis for flood hazard assessment of the communities nearby the world heritage site on Ayutthaya Island. Thailand. *journal of Disaster risk*. Pp: ۴۷.
- Vamvakieridou-Lyroudia, L.S. Chen, A.S. Khoury, M. Gibson, M.J. Kostaridis, A. D. Stewart, M. Wood, S. and Djordjevic, D.A. ۲۰۱۹. *journal of Scienc of total environment*. Pp: ۱۸
- Lan, L. Cheng-fan, L. Xian-kun, S. and Jun-juan, Zh. ۲۰۱۹. Event alert and detection in smart cities using anomaly information from remote sensing earthquake data. *Journal of Computer Communications*. Pp: ۱۹.
- Lisa-Michéle, B. Leda, A. and Boris, B. ۲۰۱۹. Adaptive neighborhoods: The interrelation of urban form, social capital, and responses to coastal hazards in Jakarta. *journal of Geoforum*. ۱۰۶ (۲): ۲۰۲-۲۱۳.
- Lixiong, L. and Yanliu, L. ۲۰۱۴. Urban design for post-earthquake reconstruction: A case study of Wenchuan County, China. *Journal of Habitat International*. ۴۱ (۳): ۲۹۰-۲۹۹.
- Bertilsson, L. Wiklund, K. de Moura Tebaldi, I. Rezende, O. M. Veról, A. P. and Miguez, M. G. ۲۰۱۹. Urban flood resilience—A multi-criteria index to integrate flood resilience into urban planning. *Journal of Hydrology*. Pp: ۹۷۰-۹۸۲.
- Borges, L. Santos Humberto, J. Hazin Alencar, M. Ferreira, R. and Teixeira de Almeida, A. ۲۰۲۰. GIS-based multidimensional decision model for enhancing flood risk prioritization in urban areas. *International Journal of Disaster Risk Reduction*. Pp: ۴۸.
- Luciana, Gh. Natacha, A. B. Monica, I. de Torres, C. and Facundo J. O. ۲۰۱۶. From leaves to landscape: A multiscale approach to assess fire hazard in wildland-urban interface areas. *Journal of Environmental Management*. Pp: ۵۱.
- Luis, M. Abdul, M. Bruno, A. Shunichi, K. Erick, M. Luis, R. and Marval-Pereze, N. Y. ۲۰۲۰. Detecting urban changes using phase correlation and ℓ^۱-based sparse model for early disaster response: A case study of the ۲۰۱۸ Sulawesi Indonesia earthquake-tsunami. *Journal of Remote Sensing of Environment*. Pp: ۲۴۲.
- Moghadas, M. Asadzadeh, A. Vafeidis, A. Fekete, A. and Kötter, Th. ۲۰۱۸. A multi-criteria approach for assessing urban flood resilience in Tehran, Iran. *journal of disaster risk production*. Pp: ۱۸.
- Gimenez-Maranges, M. Breuste, J. and Hof, A. ۲۰۱۹. Sustainable Drainage Systems for transitioning to sustainable urban flood management in the European Union: A review. *journal of Cleaner Production*. Pp: ۲۰.
- Roberto Martines, M. Alexandre, D.M. Cavagis, F. Sh. Rubia, G. M. Ricardo, V. F. and Rogério, H. T. ۲۰۲۰. Spatial segregation in floodplain: An approach to correlate physical and human dimensions for urban planning. *Journal of Cities*. Pp: ۹۷.
- Meng, M. Marcin, D. Yuting, T. Dominic, S. and Faith, Ch. ۲۰۱۹. Collaborative spatial planning in the face of flood risk in delta cities: A policy framing perspective. *Journal of Environmental Science and Policy*. ۹۶ (۲): ۹۵-۱۰۴.
- Michalis, D. Georgios, D. Aggelos, P. and Michalis, S. ۲۰۱۶. Factors controlling the spatial distribution of flash flooding in the complex environment of a metropolitan urban area. The case of Athens ۲۰۱۳ flash flood event. *International Journal of Disaster Risk Reduction*. ۱۸ (۴): ۱۷۱-۱۸۰.
- Ming, Zh. Zengfeng, S. and Youwen, Z. ۲۰۲۰. Exploring urban risk reduction strategy based on spatial statistics and scenario planning. *Journal of Cleaner Production*. Pp: ۲۵.
- Mirwansyah, P. ۲۰۱۴. Spatial Multi-Criteria Analysis (SMCA) For Basin-Wide Flood Risk Assessment As A Tool In Improving Spatial Planning And UrbanResilience Policy Making:A Case Study Of

- Marikina River Basin, Metro Manila – Philippines. *Journal of Procedia - Social and Behavioral Sciences*. ۱۳۵(۳): ۱۸ – ۲۴.
- Hossain, M. Kh. And Qingmin, M. ۲۰۲۰. A thematic mapping method to assess and analyze potential urban hazards and risks caused by flooding. *Journal of Computers, Environment and Urban Systems*. Pp: ۱۱۷.
 - Molly M. Ramsey, Tischa A. Muñoz-Erickson, Elvia Mélendez-Ackerman. ۲۰۱۹. Overcoming barriers to knowledge integration for urban resilience: A knowledge systems analysis of two-flood prone communities in San Juan, Puerto Rico, *Journal of Environmental Science and Policy* ۹۹ (۲۰۱۹): ۴۸-۵۷.
 - Morgan, A. Nathalie, B. Olivier, D. Philippe, G. Claire-Marie, D. ۲۰۱۹. Spatial Global Sensitivity Analysis of High Resolution classified topographic data use in ۲D urban flood modeling. *Journal of Environmental Modelling & Software* .۷۷ (۳): ۱۸۳-۱۹۰.
 - N. Nithila Devi, B. Sridharan, Soumendra Nath Kuiry. ۲۰۱۹. Impact of urban sprawl on future flooding in Chennai city, India, *Journal of hydrology*, No. S۰۰۲۲-۱۶۹۴(۱۹)۳۰۳۸۱-۶.
 - Neil Debbage. ۲۰۱۹. Multiscalar spatial analysis of urban flood risk and environmental justice in the Charlanta Megaregion, USA, *Journal of Anthoropocone*, S۲۲۱۳-۳۰۰۴(۱۹)۳۰۰۳۷-۲.
 - Osvaldo, M. R. Anna, B. R. Antonio, K. B. Caroline P. J. and Marcelo, G. M. ۲۰۱۹. A framework to introduce urban flood resilience into the design of flood control alternatives. *Journal of Hydrology*. ۵۷۶ (۲) ۴۷۸-۴۹۳.
 - Paula, V. Carolina, R. Ryuzo, O. Ma, X. and Karina, G. ۲۰۱۴. A GIS-base exploration of the relationships between open space systems and urban form for the adaptive capacity of cities after an earthquake: The cases of two Chilean cities. *Journal of Applied Geography*. ۴۸ (۳): ۶۴-۷۸.
 - Paula, V. I. and Susana, A. ۲۰۱۶. Open space and their attributes, uses and restorative qualities in an earthquake emergency scenario: The case of Concepción, Chile. *Journal of Urban Forestry & Urban Greening*. ۱۹ (۲) ۵۶-۶۷.
 - Phan, N. D. Lee, Ch. And Miles, T. ۲۰۱۹. Resilient transport systems to reduce urban vulnerability to floods in emerging-coastal cities: A case study of Ho Chi Minh City. Vietnam. *Journal of Travel Behaviour and Society*. ۱۵ (۵): ۲۸-۴۳.
 - Qiang, D. Xuehong, Zh. Lu, Zh. Dawei, H. Zhenzhen, L. Shuliang, Zh. ۲۰۱۹. A hazard-human coupled model (HazardCM) to assess city dynamic exposure to rainfall-triggered natural hazards. *Journal of Environmental Modelling and Software*. Pp: ۱۲۷.
 - Qiansheng, Zh. Lee D. H. and Nianxue, L. ۲۰۱۶. A proposed semi-quantitative framework for comprehensive risk assessment of urban hazard installations considering rescue accessibility and evacuation vulnerability. *Journal of Safety Science*. ۱۱۰ (۳): ۱۹۲-۲۰۳.
 - Ratiranjana, J. Biswajeet, P. Ghassan, B. Nizamuddin, A. Hizir, S. Muzailin, A. ۲۰۱۸. Integrated model for earthquake risk assessment using neural network and analytic hierarchy process: Aceh province, Indonesia. *Journal of Geoscience Frontiers*.
 - Shariat, R. Roozbahani, A. and Ebrahimian, A. ۲۰۱۹. Risk analysis of urban stormwater infrastructure systems using fuzzy spatial multi-criteria decision making. *Journal of Science of the Total Environment* ۶۴۷ (۳): ۱۴۶۸-۱۴۷۷.
 - Hassanzadeh, R. ۲۰۱۲. Earthquake population loss estimation using spatial modelling and survey data: The Bam earthquake, ۲۰۰۳, Iran. *Journal of Soil Dynamics and Earthquake Engineering*. ۱۱۶ (۴): ۴۲۱-۴۳۰.
 - Rupal, K. and Waghwal, P.G. ۲۰۱۸. Flood risk assessment and resilience strategies for flood risk management: A case study of Surat City. *International Journal of Disaster Risk Reduction*. Pp: ۱۸.
 - Chen, S. Garambois, P. A. Finaud-Guyot, P. Dellingerb, G. Moséb, R. Terfousa, A. and Ghenaïma, A. ۲۰۱۸. Variance based sensitivity analysis of ۱D and ۲D hydraulic models: An experimental urban flood case. *Journal of Environmental Modelling and Software*. ۱۰۹ (۸): ۱۶۷-۱۸۱.
 - Shamsa, K. Muhammad, S. Hamza, F. G. and Ejaz, H. ۲۰۱۹. Towards sustainable wastewater management: A spatial multi-criteria framework to site the Land-FILTER system in a complex urban environment. *Journal of cleaner production*. Pp: ۲۰.
 - Sharon, L. Harlan, M. J. Sarango, E. A. Mack, T. A. ۲۰۱۶. A Survey-Based Assessment of Perceived Flood Risk in Urban Areas of the United States. *Journal of Anthoropocone*. Pp: ۱۵۴.
 - Soha, A. ۲۰۱۹. Application of satellite image processing and GIS-Spatial modeling for mapping urban areas prone to flash floods in Qena governorate, Egypt. *Journal of African Earth Sciences*. ۱۵۸ (۷): ۱۰۳-۱۱۱.
 - Tolga, B. Alper, D. Yunus, Levent, E. and Aydın, B. ۲۰۱۸. Analysis of local site conditions through geophysical parameters at a city under earthquake threat: Çanakkale, NW Turkey. *Journal of Applied Geophysics*. Pp: ۱۱۰.
 - Umut, D. Merve, K. G. Bülent, B. and Neşe, Y. B. ۲۰۱۱. GIS Based Urban Renewal Area Awareness and Expectation Analysis Using Fuzzy Modeling. *Journal of Sustainable Cities and Society*. ۵۴ (۴): ۱۰۱-۱۲۰.

- Vidhee, A. and Amit, G. ۲۰۲۰. Implications of land use transitions and climate change on local flooding in urban areas: An assessment of ۴۲ Indian cities. *Journal of Land Use Policy*. Pp: ۲۰.
- Wenlong, Ch. Xiaoling, W. Shaohui, D. Changxin, L. and Huaiyu, X. ۲۰۱۲. Integrated urban flood vulnerability assessment using local spatial dependencebased probabilistic approach. *Journal of Hydrology*. Pp: ۴۷.
- Wenping, X. Ming, Zh. Yang, H. and Kairong, L. ۲۰۲۰. Enhancing community resilience to urban floods with a network structuring model. *Journal of Safety Science*. Pp: ۳۶.
- Xianzhe, T. Yuqin, Sh. Yanqing, L. Yaolong, Zh. And Yingchun, F. ۲۰۱۸. A spatial assessment of urban waterlogging risk based on a Weighted Naïve Bayes classifier. *journal of Science of the Total Environment*. ۶۳۰ (۲): ۲۶۴-۲۷۴.
- Xiwei, F. Gaozhong, N. Yan, D. Jiwen, A. Junxue, Zh. Chaoxu, X. and Xiaoke, P. ۲۰۱۸. Estimating earthquake-damage areas using Landsat-۸ OLI surface reflectance data. *International Journal of Disaster Risk Reduction*. Pp: ۱۴.
- XU, F. CHEN, X. REN, A. and LU, X. ۲۰۱۲. Earthquake Disaster Simulation for an Urban Area, with GIS, CAD, FEA, and VR Integration. *journal of TSINGHUA SCIENCE AND TECHNOLOGY*. pp:۳۱۱-۳۱۶.
- Xue, W. and Peijun, L. ۲۰۲۰. Extraction of urban building damage using spectral, height and corner information from VHR satellite images and airborne LiDAR data. *ISPRS Journal of Photogrammetry and Remote Sensing*. ۱۵۹ (۲): ۳۲۲-۳۳۶.
- Yared, A. A. Amineh, Gh. Igor, N. Zoran, V. and Arlex, S. ۲۰۱۸. A coupled flood-agent-institution modelling (CLAIM) framework for urban flood risk management. *journal of hydrology*. Pp: ۴۰.
- Yibin, A. Kun, H. Yan, W. Qiongmei, W. Igor, M. ۲۰۱۹. Influence of built environment and risk perception on seismic evacuation behavior: Evidence from rural areas affected by Wenchuan earthquake. *Journal of disaster risk production*. Pp: ۱۴.
- Yibing, W. Xianhong, X. Shunlin, L. Bowen, Zh. Yi, Y. Shanshan, M. and Chuiyu, L. ۲۰۰۲. Quantifying the response of potential flooding risk to urban growth in Beijing. *journal of Science of the Total Environment*. ۱۴۵(۱۲):۱۵۰-۲۱۰.
- Sakieh, Y. ۲۰۱۷. Understanding the effect of spatial patterns on the vulnerability of urban areas to flooding. *International Journal of Disaster Risk Reduction*. Pp: ۳۰.
- Youtong, R. Ting, Zh. Yanchen, Zh. Chunqi, H. Ling, P. and Ping, F. ۲۰۱۹. Three-dimensional urban flood inundation simulation based on digital aerial photogrammetry. *journal of Hydrology*. Pp: ۳۶.
- Yuan, L. and Constantine, E. K. ۲۰۰۳. The impact of urban street tree species on air quality and respiratory illness: A spatial analysis of large-scale, high-resolution urban data. *Journal of Health and Place*. ۵۶ (۶): ۸۰-۸۷.
- Yuqiu, J. Lina, T. Min, X. and Xinyi, Y. ۲۰۱۹. Landscape pattern indices for evaluating urban spatial morphology – A case study of Chinese cities. *Journal of Ecological Indicators*. ۹۹ (۷): ۲۷-۳۷.
- Zening, W. Yanxia, Sh. Huiliang, W. and Meimei, W. ۲۰۱۹. Urban Flood Disaster Risk Evaluation Based on Ontology and Bayesian Network. *Journal of hydrology*. PP: ۲۰-۳۱.

